

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИЦИЈУ БЕЗБЕДНОСТИ И АДМИНИСТРАЦИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ И ОПШТИНСКИХ ВЛАСТИ

УРЕЂУЈЕ ОДБОР МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Александра I, а на предлог Министра унутрашњих дела постављени су:

за помоћника прве класе начелства округа београдског, Ђорђе Стојановић, помоћник исте класе начелства округа тимочког, по молби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 1. новембра 1901. године ПМ 26.338. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Александра I, на предлог Министра унутрашњих дела, постављени су:

за начелника прве класе среза зајечарског, округа тимочког, Димитрије Павловић, начелник исте класе среза тимочког, по молби;

за начелника прве класе среза параћинског, округа моравског, Живојин Ђрстић, начелник прве класе среза зајечарског, округа тимочког, — по молби;

за начелника прве класе среза тимочког, округа тимочког, Коста Петковић, начелник прве класе среза неготинског, округа крајинског, по потреби службе, без права на накнаду путних и селидбених трошкова;

за начелника прве класе среза ражањског, округа крушевачког, Милоје Петровић, начелник прве класе среза алексиначког, округа нишког, по потреби службе;

за начелника прве класе среза бољевачког, округа тимочког, Мијајило Петровић, начелник прве класе среза нишавског, округа пиротског, по потреби службе;

за начелника прве класе среза нишког, округа нишког, Милосав Милосављевић, начелник исте класе среза посавамнавског, округа подринског, по потреби службе, но без права на накнаду путног и селидбеног трошка;

за начелника прве класе среза бањског, округа нишког, Димитрије Варбуловић, начелник исте класе среза нишког, округа нишког, по потреби службе, но без права на накнаду путног и селидбеног трошка;

за начелника прве класе среза космајског, округа београдског, Риста Тасовац, судија првостепеног суда на расположењу;

за начелника прве класе среза нишавског, округа пиротског, Димитрије Гребенаровић, начелник исте класе среза добрићског, округа топличког, по молби;

за начелника прве класе среза орашког, округа смедеревског, Властимир Ст. Максимовић, начелник исте класе среза лепеничког, округа крагујевачког, по потреби службе;

за начелника прве класе среза алексиначког, округа нишког, Димитрије Миљивојевић, начелник исте класе среза моравског, истог округа, по потреби службе;

за начелника прве класе среза моравског округа рудничког, Антоније Петронијевић, начелник исте класе среза црногорског, округа ужичког, по потреби службе;

за начелника прве класе среза таковског округа рудничког, Сава Мијалковић, начелник исте класе среза пољаничког, округа врањског, по потреби службе, но без права на накнаду путног и селидбеног трошка;

за начелника прве класе среза колубарског, округа ваљевског, Михајило Благојевић, начелник исте класе среза параћинског, округа моравског, по потреби службе;

за начелника друге класе среза љубићског, округа рудничког, Јосиф Цветић, начелник исте класе среза космајског, округа београдског, по потреби службе, но без права на накнаду путног и селидбеног трошка;

за начелника друге класе среза крајинског, округа крајинског, Василије Митић, начелник исте класе среза орашког, округа смедеревског, по потреби службе, но без права на накнаду путног и селидбеног трошка;

за начелника друге класе среза жичког, округа рудничког, Урош Ломовић, начелник исте класе среза ражањског, округа крушевачког, по молби;

за начелника друге класе среза неготинског, округа крајинског, Јаков Јелисавчић, начелник исте класе среза крајинског, истог округа, по молби;

за начелника друге класе среза сврљишког, округа нишког, Јован В. Мијаиловић, начелник исте класе среза копаоничког, округа крушевачког, по молби;

за начелника друге класе среза црногорског, округа ужичког, Јован Јовановић, начелник исте класе среза студеничког, округа рудничког, по потреби службе, но без права на накнаду путног и селидбеног трошка;

за начелника друге класе среза посавамнавског, округа подринског, Милорад Деспотовић, начелник исте класе среза бањског, округа нишког, по потреби службе, но без права на накнаду путног и селидбеног трошка;

за начелника треће класе среза копаоничког, округа крушевачког, Божидар Ристић, начелник исте класе среза жичког, округа рудничког, по потреби службе;

за начелника треће класе среза лужничког, округа пиротског, Спира Станковић, начелник исте класе среза моравичког, округа рудничког, по молби;

за начелника треће класе среза добричког, округа топличког, Тихомиљ Денић, начелник исте класе среза бољевачког, округа тимочког, по потреби службе;

за начелника треће класе среза пожешког, округа ужичког, Станоје Вељић, начелник исте класе среза ужичког, округа ужичког, по потреби службе;

за начелника треће класе среза тамнавског, округа ваљевског, Љубомир Михајиловић, начелник исте класе среза драгачевског, округа рудничког, по потреби службе;

за начелника треће класе среза ужичког, округа ужичког, Милан Радмиловић, начелник исте класе среза тамнавског, округа ваљевског по молби;

за начелника треће класе среза драгачевског, округа рудничког, Миленко Чабрић, начелник исте класе среза таковског, истог округа, по потреби службе;

за начелника треће класе среза пољаничког, округа врањског, Момчило Татић, начелник исте класе среза лужничког, округа пиротског, но без права на накнаду путног и селидбеног трошка;

за начелника треће класе среза студеничког, округа рудничког, Милан Лазић, бивши порезник;

за начелника треће класе среза качерског, округа рудничког Марко Ђурашковић, начелник исте класе среза колубарског, округа ваљевског, по потреби службе;

Милан Радмиловић

за секретара прве класе начелства округа рудничког, Јован Јовановић, начелник треће класе среза качерског, округа рудничког, по потреби службе;

за ванредног секретара друге класе начелства округа нишког, а да врши дужност начелника среза моравског, истог округа и прима плату из плате овога, Љубомир Рајић, секретар друге класе начелства округа моравског, по потреби службе;

за ванредног секретара друге класе начелства округа крагујевачког, а да врши дужност начелника среза лепеничког, истог округа, и прима плату из плате овога, Драгољуб Миливојевић, секретар друге класе начелства округа крајинског, по потреби службе;

за секретара друге класе начелства округа крајинског др. Владислав Богдановић, секретар исте класе начелства округа пожаревачког, по потреби службе, но без права на накнаду путног и селидбеног трошка.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 1. новембра 1901. године ПМ 26-339. у Београду.

СТРУЧНИ И НАУЧНИ ДЕО

НЕКОЛИКО НАПОМЕНА

О ОРГАНИЗАЦИЈИ ОПШТИН. ВЛАСТИ С ОБЗИРОМ НА НАЧЕЛО САМОУПРАВЕ

Кроз кратко време претресаће се у Народној Скупштини и пројект закона о општинама. У чл. 97. Земаљског Устава предвиђено је, да се „да се општине у својим чисто унутарњим пословима уређују по начелу самоуправном“, и том начелу треба дати израза, наравно, на законодавној основи. Какав је смисао и обим самоуправе, устав није одредио ни у најелементарнијем обележју онога појма, који би начело самоуправе изражавао. Уставни текст ограничио се само на повлачење општих граница, у којима принцип самоуправе може да буде примењен; али, у обележавање његове битне садржине, његових момената, без којих он, ни као политички ни као правни појам није могућан, устав није улазио. Другим речима, ван напомене, да се самоуправни режим може применити на чисто унутарње послове општинске, устав је све остало оставио законодавству. Због тога, улога законодавства, истина је тежа, али за непосредни, практични интерес ствари, за остварење саме установе, важнија. Законодавству је остављено да само одређује појам тога начела и да га по свом схватању и оцени проведе кроз организацију општинских власти. Ограничено само они обележјем, до кога допиру „чисто унутарњи послови“, законодавство може уносити у извођење начела самоуправе сву своју самосталност у појимању и оцени ствари. Оно није везано на уставној основи ни исписаном садржином, ни облицима, ни границама онога, што чини смисао начела самоуправе, или „чисто унутарњих односа“. Тако на пример, начело, по коме се органи самоуправног режима, јављају искључиво по избору а не постављањем, спада у основна, типична обележја самоуправе. Како ће се овај избор практиковати, хоће ли, на пример кметове бирати грађани, или само овлашћени му представници, на пример општински одборници, ствар је законодавства. Не би била неуставна ни једна ни друга практика. Можда је добра страна устава, што се у излагање појединих, ма и важнијих начела, није упуштао, остављајући законодавству одрешене руке, да мења практику и на основу ње уноси преиначења, која би се показала као најкориснија. Али, устав је отишао и даље, у колико је оставио потпуну слободу законодавству, да оно, можда из погрешног појимања ствари оштети и основне, битне моменте самоуправног принципа. Јер, и не спомињући ове моменте, не би се могло тврдити, да би законодавац уставом био спречен, да и само начело избора потпуно негира, ако би нашао, да то више одговара његовој оцени политике и права. Наравно, да не мислимо да ће се до такве праксе доћи али, тек, хоћемо нарочито да навестимо, колико много и управо све зависи од законодавства, хоћемо ли у истини имати општинску власт, која би била исправно и с обзиром на начело самоуправе уређена.

Већ из ових напомена, може се запазити, да је од велике важности имати колико толико пречишћено гледиште о при-

роди самоуправног начела, ако се хоће и да то начело буде у довољној мери и истински примењено и да се са његовом применом не оде даље, него што је устав одредио. Као год што би било умесно захтевати, да се у закон о устројству општинских власти унесе оно што припада општини као самоуправном телу, исто је толико умесно, па још и више, захтевати, да се преко тога не оде даље и да се не оштети оно што општини као самоуправној власти не припада, већ је саставни део државног права и надлежности државне власти. Ако би било тешкоће, очувати потпуно једну страну, а да се друга не повреди, ми ни мало не сумњамо у то, да би у том случају било и више корисно и више оправдано, наћи се на страни, која би захтевала чување целине државног права. И с политичког и правног гледишта државно право стоји над самоуправом, а већ и према важности и обиму јавних интереса, који припадају заштити државног права, не може бити речи о томе, да је оно много и важније и прече од самоуправног режима. Наравно, да је добро, кад су оба режима сређена на јасној и одређеној основи, која их разликује и дели, те да се, по могућству, сукоб њихова дејства не дешава, па је, због тога, за добру организацију општинских власти веома потребно, да се такво сређивање надлежности и опште организације једног и другог режима оствари. Али у пракци није то питање лако извести, а сукоби су онда неминовни, кад се у томе, ма у колико, не успе. Тешкоћа је, пре свега, у томе, што још није довољно пречишћено: докле треба да иде појам самоуправног режима, па да он и корисно послужи државном режиму или управо да олакша и да припомогне остварење једног дела оних интереса, о којима је и држава позвана да води рачуна; докле ту надлежност треба распоредити, а да она ипак сачува обележје локалних интереса — самоуправне природе, а самим тим и самосталност, која самоуправном телу припада, за самоуправне, или, како наш устав вели, „за чисто унутарње послове општинске“. Треба ли дати ову самосталност у мери, која би потпуно искључила надзор државе као целине, ма да је ова позвана за сваки део своје области да се стара и да отклања сваки факат који би јавни интерес штетио, па ма од кога тај факат долазио; може ли се дати толика самосталност, која би искључењем надзорног учешћа државне власти омогућила злоупотребу на штету интереса оних грађана, према којима се самоуправни режим практикује? Или, ако се и кад се већ мора оправдано практиковати надзор државе, докле може ићи такво право државе, па да се принцип самоуправе не оштети и да самоуправни режим може ипак самостално дејствовати. Сем тога, у колико стоји факат, да се самоуправном режиму придаје у надлежност и један значајан део строго државног права, а не само „чисто унутарњи послови“, а у нас, управо тај део надлежности и чини суштину задаће и службе општинских власти, — држави несумњиво припада право најширег надзора, јер, управо, то су послови који непосредно њој припадају, но које је она пренела на самоуправни режим на законској основи и из разлога, који су дитковале њене прилике и разлог њене законске организације. А кад већ она има то право, како ће га она изводити, па да зајемчи сав потребан успех у тој врсти службе општинских власти, а да не окрњи самосталност и важност општине као самоуправне власти. Овоме питању нарочито има места онда, кад ту т. зв. делегирану надлежност практикују она иста лица, која престављају органе општинске самоуправе, као што је, на пример, у нас случај. Кад се већ држави морају оставити сва средства на расположењу, да општинска власт мора уредно вршити своју службу, а нарочито оне послове, који су од државе на њу пренети, а ти су послови и многобројнији и важнији; и кад она, због тога, у првом реду мора имати потпуно исправне и спремне органе, има ли онда право на збацивање или смењивање тих истих органа који су уједно представници самоуправне власти.

Све ове тешкоће јасно казују, да је веома тешко у пракци извести начело самоуправе на начин, који би зајемчио и успешан рад самоуправног режима и потпуну самосталност и слободу према државном режиму. Ове тешкоће у толико су веће за наше прилике, што држава нема у општини нарочитих својих органа за примену оног дела надлежности, који припада државном праву, а који је на законској основи пренет на општинске власти. Сем тога, без обзира на факат, да ова надлежност готово и јесте прави и највећи предмет службе општинских власти, у нас, ваља-да из претеране ревности за истицање и чување самоуправе, а можда толико исто из нера-

зумевања њеног правог смисла и значаја, — многи, и ако често угледни политички људи, па и правници, показују воље, да се што више одстрани утицај надзорне власти, терајући често до тле, да тај утицај хоће и сасвим да униште.

Да би, у вези с овим напоменама, у границама наше скромне моћи, допринели бар код једног дела читалаца, колико толико потпунијем и исправнијем појимању начела самоуправе, у нарочитој примени на организацију општинске власти, потрудићемо се, да о томо изнесемо неколико важнијих начелних напомена, полазећи, при том, с гледишта, које је већ садржано у горњим наводима, а на име: да организација општинских власти не може и не сме слабити ауторитет и утицај државног права и да начелу самоуправе, с обзиром на природу локалних интереса, који припадају њеном старању, не може бити места ван тих граница.

(наставиће се)

КРЕТАЊЕ КАЗНИМИХ ДЕЛА У ПРЕСТОНИЦИ

Д. Ђ. АЛИМПИЋ (7)

Година 1900 јединствена је и по броју казнимих дела и резултатима рада полиције сигурности. Огроман преображај, који је у почетку друге половине ове год. наступио у целом нашем државном животу, не само да није омео њен рад, но је шта више, као што се доцније показало, благотворно утицао на њега као и на све друге државне установе.

Томе је, на сваки начин, много допринела и увиђавност меродавних фактора, који су умели и знали оценити вредност добро уређене и сталне полиције сигурности која, у осталом, и није имала никаквих веза са политичком полицијом предходних година.

Велика и потпуно оправдана патња, коју су ти фактори њој указали, дали су јој нова полета, који је најбоље означен у већ поменутом пројекту о реорганизацији престоничке полиције.

Оно пак, што нарочито карактерише полицију сигурности у овој години, а нарочито њеној другој половини, јесте њена већа самосталност у пословима чисто криминалне природе за коју, без ласкања, припада заслуга правилним погледима данашњег управника полиције г. Маршићанина о задатку полиције сигурности. Користи ове самосталности показале су се неоспорне већ и у овој години, а у идућој — 1901. оне су еклатантне.

О свему овоме ми ћемо на завршетку опширније говорити; а сада да прегледамо стање казнимих дела у овој години, чији нам општи преглед даје: убиства **4**, детоубиства **2**, самоубиства **15**, опасних крађа **42**, простих крађа **33**, утаја: преступних **2**, иступних **4**, превара: преступних **3**, иступних **5**, повреда тела **14**, иступних дела у опште **4755**.

Као што се види, у овој години нема ни једног случаја покушаја убиства, самоубиства, разбојништва и силовања, а крађе су се скоро преполовиле. Противно њима убиства су се удвојила према онима из предходне године, али треба знати: да ни једно од њих нема за мотив користољубље, већ да су **2** резултат несрећног случаја, **1** љубоморе и **1** међусобне свађе као и да су сви њихови извршиоци пали власти у шаке.

Казали смо већ раније, да на овакове врсте убиства, као и на сва самоубиства у опште, превентивна полиција може врло утицати.

Од **2** детоубиства једно је ухваћено, а друго је остало непознато. Прво је, на дан ²⁵ марта, извршила нека Даница Јовановић, служавка, родом из Вановаца у Аустро-Угарској, а друго се догодило тачно после месец дана. Новорођено мушко дете нађено је мртво у улици „Моравској“ и о њему се, ни до данас, није могло ништа сазнати.

Као год убиства, тако су се и самоубиства у овој години скоро удвојила према онима из предходне (15:8.). То је, у осталом, најбољи доказ онога што смо већ напоменули, а то је: да је код самоубиства апсолутно немогуће поставити на каква правила. Све што нам код њих остаје то је: да их пратимо, поредимо и нагађамо им узроке, по изгледу, врло просте, а у ствари необично дубоке и интересантне. ....

Посматрана према времену извршења, ова самоубиства кретала су се: јануару **3**, у фебруару **1**, марту **1**, априлу **2**, мају **1**, јулу **3**, августу **2**, септембру **1** и децембру **1**.

Из овога прегледа види се да у месецима: јулу и октобру нема ни по једног случаја самоубиства, док је у месецу јуну 1897. год. извршен њихов највећи број.

Према овоме, месец јуни даје исте резултате у год. 1896., 1898., 1899., и овој 1900., јер у побројаним годинама нема ни једног случаја самоубиства за време његовог трајања, док је у год. 1897., као што се види, за време његово извршен највећи број самоубиства.

Начини, којим су ова самоубиства извршена, доста су једнолики. Тако, за **8** од њих употребљен је револвер, **6** су резултат вешања а **1** је извршено помоћу угљеног диоксида. У овој години, дакле, нема ни једног самоубиства помоћу давлена у води, нити помоћу тровања.

Пада у очи, да међу самоубицама ове год. има **4** женске (жена једног чиновника, **1** гувернанта и **2** служавке) од којих су се **2** убиле револвером, **1** се обесила а **1** опет угушила угљен диоксидом. Од осталих самоубица **3** су занатлије, **3** служитеља **2** трговачка помоћника, **1** ђак (V разр. гимназије), **1** трговац и **1** тестераш.

Што се тиче узрока ових самоубиства, они су познати само за **8** случајева, од којих су **3** потицала из љубави (гувернанта, **1** занатлија и **1** трг. помоћник), **2** због болести (**1** служитељ и **1** занатлија), **2** због материјалне оскудице (**1** служитељ и тестераш) и **1** због рђавог брачног живота (жена чиновника).

Самоубиства женских помоћу револвера, непозната су у току предходних година.

Од побројаних самоубица, **1** је имао 60 год. (тестераш), **2** по 50 (**1** жена и **1** занатлија), **4** су били у добу између 30 до 40 год., а сви остали били су у добу између 20—30 год., изузев ђака који је имао 16 год.

Овом приликом, а поводом завршетка нашег писања о самоубиствима, сматрамо за дужност да овлаш додирнемо једну ствар која, је, како неки мисле, већ давно пречишћена, а то је питање о душевном стању самоубице у моменту одузимања живота. Као што је познато, већина психијатра, заступају гледиште, као да је сваки самоубица душевно поремећен у времену извршења самоубиства, из чега опет излази, да је потпуно невестан онога што чини. Како нисмо ни психијатер ни нарочити стручњаци то се, разуме се, не можемо ни упуштати у правилност и неправилност овога мишљења, али као практичар, можемо и смемо овде изложити један факт, који стоји са свим у супротности са горњим гледиштем. Тај факт састоји се у остављеним писменим изјавама појединих самоубица, у којима они нарочито наглашују: да „*при иотауно чистој свести*“ а из тих и тих разлога, одузимају себи живот.

Оваких изјава има више и, како изгледа, самоубице су их са нарочитом тендецијом писале.

Овај факт констатујемо без икаквог коментара, а на стручњацима је да нам га објасне.

* * *

О крађама из ове године казали смо већ, да су се скоро преполовиле према онима из предходних. Њихов укупни број не износи више од **75**, док је у преходним годинама износио: **142**, **158**, **125** и **137**. Само овај факт довољан је, мислимо, па да се увиди напредак полиције сигурности у овој години, ну оа ће се још боље увидети у њеним успесима приликом изналаска крађиваца.

Ако крађе и из ове године посматрамо по времену њиховог извршења, наћи ћемо, да су оне биле извршене у месецима: јануару **7** (**4** опасне и **3** просте), фебруару **7** (**4** опасне и **3** просте), марту **5** (**4** опасне и **1** проста), априлу **2** (обе опасне), мају **9** (**5** опасне и **4** просте), јуну **4** (**2** опасне и **2** просте), јулу **3** (**1** опасна и **2** просте), августу **5** (**2** опасне и **3** просте), септембру **8** (**3** опасне и **5** просте), октобру **8** (**5** опасне и **3** просте), новембру **10** (**7** опасне и **3** просте) и у децембру **7** (**3** опасне и **4** просте).

Од побројаних крађа пронађено је њих **50**, дакле $\frac{2}{3}$, или **69.3%**, према бројевима предходних година: **31%**, **59%**, **60%** и **50.4%**.

Вредност извршених покрађа у овој години мало нас изненађује. Она износи **21.300** динара, што је, према овако умањеном броју крађа, веома много. За утеху је, што су покрађе

у вредности $\frac{3}{4}$ од овог броја провађене и враћене сопственицима.

Што се тиче лица, која су похватана као извршиоци ових крађа, њихов број износи 61 од кога $\frac{1}{3}$ долази на малолетнике а скоро $\frac{2}{3}$ на бивше осуђенике. Остало су кесароши „огођо“ и келнери.

Међу бив. осуђеницима налазили су се: 2 у четвртом, 5 у трећем, 11 у другом и 22 у првом поврату.

Дужни смо, најзад, изјавити, по што то до сада нисмо учинили, да смо, у току нашег досадањег излагања о крађама, у просте крађе убројавали и крађе иступне, те према томе, да се изложене опаске поврату и ранијој осуди и на њих примењују. Према овоме, под изразом „*предат суду на осуду*“ треба, кад је реч о простим крађама, преварама и утајама, разумети и полиц. власт, у колико је она, по § 391 казненог зак. најлежња за њихово суђење.

Извршиоци преступних утаја били су државни чиновници, а истуцних разни пискарачи, за њима келнери и 3 бакалска момка. Само 1 од утајача спасо се је бегством, а остали су предати суду.

Што се тиче преваре, оне су најобичније природе, те с тога о њима нећемо нарочито говорити. Главни је, да су све варалице: коцкари, „пострадали“ и врачаре похватани.

Нагло увађање повреда тела у овој години резултат је међусобна свађа, изазватих јачом употребом алкохола поводом овогодисњег весеља и расположења.

Истуцна дела знатно су се умножила, а истуци за скитњу пали су на 1760 случајева. (свршиће се)

ЖЕНА ПОД ИСТРАГОМ

(НАСТАВАК)

Ломброзо указује на једну још опаснију особину, него што је сама расрђеност. Он вели да је жена, за време менструације наклоњена не само гњеву него и лагању, у шта можемо потпуно веровати, јер је лаж са осталим овде наведеним својствима готово увек у друштву а и сами смо више пута опазили, да и најчасније госпође кад када најбезобзирније лажу. Ако дакле за ово не можемо да нађемо никакав други мотив, међутим знамо да је она у периодичном абнормалном стању, онда можемо са свим оправдано узети да ће обојег заједно нестати т. ј. да је само ово периодично стање узрок лагања и код жене, која то иначе не чини. Тако и овде имамо бар опомену, да будемо опрезни. Стога кад у важним случајевима чујемо каква необична, довољно не потпомогнута саопштења, нећемо никад губити испред очију могућност да постоји менструација и да и она има свог утицаја на исказ.

Али ми можемо још даље ићи. Легран ди Сол саопштава да се на основу подробних испитивања може рећи да је један необично велики број кућа које су испред великих париских магацина починиле многе, често и најелегантније даме, учињен за време менструације и то не мање, него у 56 случајева 35 пута.

Ова се дрска крађа по великим магацинима париским у последње време поновила, давши тиме Бонтану и Лакасању предмет за најинтересантија научна испитивања, при чему се показало да узрок тим крађама често само излагање, нарочито оних ствари, за којима су жене појудне. Кад се сетимо да жена за време менструације налази у много узбудљивијем и за отпор много мање способном стању, онда ће нам бити јасно, зашто се тако лако дају савладати примамом лепих парчета одела и других тричарија. Ова нам посматрања допуштају још и даље изгледе, јер нису једино лепе ствари, што жене у тим магацинима привлаче. Случајеве, које пре називаху Клептоманијом и који, ма да су те ствари склоњене, ипак не престаше, већ се шта више све већма понављаху, покушавају данас пре да објасне менструацијом него ли трудноћом.

Менструација може одвести и на најтеже злочине. Фридрајх, Дагоне и Модслеј наводе многобројне примере у којима дотле потпуно разумне жене, бежу дотеране до најневероватнијих ствари, често и до самог убиства, — и доиста таква би се ибиства још много чешће дешавала, само кад овако њихово понашање не би било познато и њиховој околини, која је за то време и више на опрези.

Најзад познато је, да менструација даје повод и самим душевним болестима. При томе наступа обично она врста тих болести, која се у многобројним случајевима обично превиђа. Ово је толико пре могуће, што оне не пролазно наступају због чега су у околини познате обично као „нервна раздражења,“ — или се и са свим прећуте. Ово је изврсно обрадио Еме Шваб¹⁾.

γ). *Трудноћа.* Овде би требало да говоримо о сличним односима као и код менструације, али ми ћемо то само укратко учинити. Пре свега сумња, да ли је једна жена трудна или не, врло ће се ретко појавити у опште је познато, какав снажан утицај има трудноћа на душевни живот, као и да у свима случајевима, где се ради о каквом злочину, који је учинила нека трудна жена, или где она има да да важан исказ, да у свима тим случајевима треба одмах позвати и судског лекара. Томе нису узрок само више пута код трудних жена опажене појуде и ретки, често свирепи нагони; најтежи и најдубља значаја моменти у бићу трудне жене су оне чисто психичке промене, које се кад јаче, кад слабије појављују у њеним схватању и исказивању. Саме по себи оне изгледају као да су од најнезнатније важности али не допуштају да у целом понашању једне жене, према неком догађају, који она има да исприча судији, наступи једно такво померање полазног становишта, да је то у стању да изазове и потпуну промену осуде у таквом случају. Ја понављам и овде, да је то тачно кад се теориски каже: „сведок има само голе факте, и искључиво само голе факте да нам саопшти,“ — али у стварности то није тачно. Без обзира на то исто, исказ садржи увек а суд опажаја, зависи исказ увек још и од нашег схватања, које опет зависи од расположења у коме се ми налазимо. Жена трудна зна, да је њено стање увек опасно и самом њеном животу, или бар најмање, да оно доноси муке, болове и тешкоће. Нехотице осећа жена, и то не само образована, оно тајанствено и несхватљиво у животу онога што није у њој и треба да сада на свет дође. Отуда се она осећа увек и смрти ближе, и то је онда узрок разноврсним размишљањима, која се зато везују и која се сасвим различито образују, различито према општем бићу, односима и осећањима саме матере. Како је друкчије осећање сироте напуштене девојке, која очекује дете, од осећања младе жене, која зна, да на свет доноси тога тако жељног ишчекиваног наследника имена и имовине; или ако упоредимо осећање болесне, децом богато благословене жене раднице, која зна, да је то ново дете само сувишан прираштај, чије рођење може другу децу и саме мајке лишити — и осећање срећне једне жене, која ни мало не опажа разлике у томе да ли ће у кући бити само њих троје или четворо.

Па кад су ова осећања овако различна, зар она онда не утичу и на цело понашање, па дакле и на то, како жена опажена догађај схвата? Можда ће неко приметити, да субјективно схватање сведоково ни у коме случају не може утицати на судију, који мора лако умети извући истину из једностраног посматрања некога догађаја. Али не преуносимо се сувише и узмимо ствари као што су. Субјективно схватање може постати објективна неистина и у пркос најбоље воље сведокове, јер шта је истинито а шта измишљено, то ни он сам не може разликовати. Затим у колико случајева морамо питати сведока за утисак, који је на њега извесни догађај начинио, а овај се речима не да описати. Колико пута морамо питати: да ли је утисак који је и сведок добио, заиста такав, да је извесан напад изгледао опасан, једна претња озбиљна, једно насиље сумњиво, једна кавга намерна, један гест увредљив, један покрет размишљен, — у овим и хиљаду других случајева ми морамо знати то просто схватање и морамо се по њему владати. Најпосле од нас верује, да је потпуно заштићен од индукције? Сведок нам описује догађај у одређеним тоновима који почну и у нама да звуче. Ако има и других сведока, то ће се погрешно схватање још и моћи поправити; али ако је само један сведок, или само један, коме се из ма кога разлога, мора више веровати, то онда држање, схватање и голи факат увек остају нетачни. Ка дакле има пред собом трудну жену, са њених хиљаду промењених осећаја, тај се мора добре чувати.

О злочину трудних жена говоре нарочито: Гал Бруардел, Марк, Кабанис, Ломброзо, Икар и т. д.

¹⁾ Aimé Schwob, Les psychoses menstruelles au point de vue medico-legal.

У извесном погледу старија литература за нас је важнија, јер се она са највећом каузистиком, највећма бави случајевима, у којима трудне жене показују нарочите прохтеве, и највеће необичности и несталности у опажању и понашању. Ту су нарочито знатни редови: Фридрајха, Најмана, Иделера, Ширшила, Хофбауера, Волфарта, Флеминга, Рајла, и т. д. које за студију најтоплије препоручујемо.

б). *Еротично*. Има и једно питање, које се исто тако често, колико и узалудно поставља, а то је питање, које расправља о степену полнога нагона код жене. Да би за нас било врло важно, да смо и у овоме поучени, ван сваке је сумње јер би ми многи полни злочин, могли тачније судити, кад би смо знали, у колико је жена изишла човеку на супрот.

Пре свега потреба појединог женског створења у овом погледу нека је тако различна, као и код појединог човека; исто тако различна, као што је разлика и потреба за јелом, пићем, топлотом, спавањем и хиљадом још других анималних момената. Чак ни тада, кад бисмо смели узети и какав средњи пресек, ни тада не бисмо имали тачнога мерила, да бисмо могли поставити ма каква упорођења. Стога је потпуно безначајно, кад на пример Tait,¹⁾ тобож први живи гинеколог саопштава како је сексуални сензибилитет код жене мањи него код човека. Исто тако није нам ни стим ништа поможено кад нпр. Sergi²⁾ вели: код мене, је мањи сензибилитет него притабилитет, или Мантегаца: код жене врло ретко долази до тако јакога полнога захтева да јој то причињава и истински бол. И овде ће мо се помоћи само употребом неколиких лепих посматрања. Кад нпр. италијански позитивисти непрестано понављају да жена има мање еротилипа а више сензуалитета онда то значи да је човеку више до тога стало, да свој полни нагон задовољи, док жени свој матерински инстинкт, — и ово сазнање моћи ће нам пружити понеко објашњење; оно ће нам објаснити бар понеку погрешку девојке а да при том не морамо одмах узимати да је то силовање, завођење обећањем брака и т. д. Ако само трезвено узмемо пред очи, какве последице доноси лишавање части једној девојци: подсмех и срамоту, терете трудноће, завада са рођацима, можда избацивање из родитељске куће или губитак доброга места; затим болови муке и опасности порођаја, брига за дете, украђивање заслуге, муке и незгоде са дететом, отежано унапређење, умањен изглед на обезбеђење браком, — ако се само имају пред очима те тако тешке последице, онда је немогуће толикоме полноме нагону приписивати такву елементарну силу, која ће моћи замрачити и цео изглед оваквих последица.

Велики бечки гинеколог Браун рекао је колико психолошки толико и духовито: »Да је природа тако уредила, да у сваком браку мора човек бар свако друго дете родити, то ни у једној породици не би било више од три детета. После првога порођаја дакле, жена би се решила на други; али човек, тај се никад не би на то упустио. Пошто дакле немамо никаквог ослонаца да бисмо могли узети, да је полна потреба жене битно већа, или да жена много више болова има да издржи него човек, то онда принуђени, морамо узети, да код жене постоји још један нагон, који сва она, рецимо укратко страшила ванбрачног или иначе не жељеног порођаја, савлађује, и тај нагон пратићемо у сексуалности, у материнском инстинкту.

Изгледа да је природа само у понеким случајевима хтела ово схватање потврдити. Тако Икар саопштава, да има жена, које се само због тога дају оплодити да би имале задовољство, које проузрокује дојење, које или причињава сладострасно осећање. [познато је да је утврђена веза између мамеле и утеруса]. Ако је дакле природа полни нагон само зато створила, да одржава врсте, онда је сексуалност, матерински инстинкт жене још више излазила и нагласила, кад га је макар и само у извесним случајевима украсила нарочитим нагоном. За криминалисте је наглашавање сексуалности жене од важности, јер нам она објашњава велики број појава, нарочито подавање жене, из кога се опет може извести још читава гомила психичких, иначе врло тешко разумљивих појава.

Овоме само привидно противуречи један ред факата, нпр: овако детоубиство, затим она мрзовоља, коју према добијању и имању деце нарочито показују младе жене, [види образовање

класе код Францускиња и Америчанка], и друге сличне појаве; али ми не смемо заборавити, да се сви нагони свршавају тамо, где се противан нагон појачава, и да се у овоме стога тако далеко отишло, што се ту делује против најјачег нагона, нагона за одржање интегритета своје сопствене особе. Овамо спадају и сва она делања против свога Ја, и која су излив делимичног или потпуног очајања као: чување косе и браде, грување у прса, беснило против сопственог здравља и најпосле самоубиство. Кад мати убије своје дете, онда то дело долази у горе означени ред: то је очајничко дело против једнога одвојенога дела свога сопственога тела, из страха због последица. Умеренијим делима и осећањима у овоме погледу нпр. именованој мрзовољи за добијањем деце, налазимо друго објашњење и то у томе што их сматрамо као последице извесних културних односа. Кад се само сетимо, како су нам неприродне, безумне и полулудачке навике у погледу храђења, одевања и друштвеног уређења до-неле мода и култура онда нам нису потребне праве перверности па да појмимо како су тежња за угодношћу, сујета и трчање за добијањем новца за уживање, могле и догле дотерати да и матерински инстинкт угушује и да се ни деца не жале.

Има још и других мање важних момената, који привидно говоре против материнског инстинкта. Овде се највише на то указује, што полни нагон постоји извесно време и после, кад се деца већ више не може имати. Али ми знамо да »прва седа длака не значи и последњег љубазника;« а по саопштењима већ поменутог гинеколога Taita често се дешава, да одмах непосредно иза криминалијума наступи још једна периода јаког полнога нагона — примедба дакле, која је за циљ рађања деце потпуно безначајна.

Али отуда што природа одржава још за извесно време нагоне, кад јој или за њен циљ нису више потребни, отуда још није нагон без везе са циљом, јер ми врло често једемо и пијемо, кад је то за циљ исхране непотребно. И ма како да је природа чудновато уредила нагоне и функције и њене циљеве, то она ипак није повукла оштре границе и баш тамо учинила крај, где потреба престаје. Баш стога, што је природа отуда штедљива и изгледа она тако раскошна, јер је увек, кад она ово изгледа, раскош била још најјефтиније средство, да потребни циљ постигне. Стога можемо ми и тада, кад је похота жене за циљ материнства већ престала, још једнако рачунати на нагон за њим, па то онда наравно и у гдекојем случају психолошки и применити.

Сва је ствар у томе, да као фактор узмемо у рачун и матерински инстинкт, — и јесмо ли то учинили то ће се онда наћи објашњење веома многим не само сексуалним деликтима, већ још више оним финим питањима, која се тичу мање или више чистих односа између мужа и жене. Како се жена понаша према мужу, како према деци, шта од њих захтева а шта им жртвује, шта јој то чини могућним продужити привидно не-сносан живот, а шта опет са свим непосредно и у пркос незнатне важности изненада поткопава њену животну срчаност — све су то питања, која се у многобројним просецима појављују и која се могу решити само једном речју: материнским инстинктом. До сад се при томе по правилу помагало необјашљивошћу љубави и полнога нагона; једном се необјашљивошћу објашњавала друга. Покушајмо једном објашњавати их материнским инстинктом!

(Наставиће се)

ПОУЧНО ЗАБАВНИ ДЕО

НЕПОЗНАТЕ ЛЕШИНЕ

(из Горонових мемоара)

(Наставак)

Матлен одрече ову исплату с дрскошћу, која га упропасти.

Послах да се потражи човек, коме је исплатио дуг и овај суочен са Матленом изјави, да је оно што је Матлен говорио истина и да он никад од њега није примио суму од сто динара.

Како, средством тачних извешћа, имаћих доказа да овај човек лагаше, показах се према њему одвећ строг и рекох му:

— Пошто ви лажно сведочите, ја вас затварам. Може бити, најзад, да ви имате и интереса да говорите неистину? Ко зна,

¹⁾ На француском хируршком конгресу 1891 год.

²⁾ Sergi, „Archivio di Psichiatria“ 1892, vol. XIII.

да ви нисте били чак и саучесник Матленов у убијству, за
www.ubojacke.org оптужује.

— Како, рећи ће он, реч је о неком убијству? Онда, не даље! Враћајући ми новац, Матлен ме је молио, да му обећам да ником нећу рећи, да ми је исплатио дуг. Ја сам хтео да одржим своје обећање, али сад кад знам, да је питање о једној тако озбиљној афери, ја морам рећи праву истину, Да, господине шефе, истина је цела, да сам примио сто динара од Матлена.

У пркос овој сведоци, Матлен одрицаше са суровом упорношћу тврдећи, да је његов друг продан полицији, да би га упропастио.

Да би га натерао да се сам потпуно ухвати у лажи, нисам му хтео рећи, да смо пронашли леш старог О. Истражни судија изда наређење, да одведемо Матлена у Ебли онога дана, када се буде ископавала његова жртва, како би га суочили са лешем. Судија се надаше да ће овај призор одлучити Матлена да призна злочин.

Наредих, дакле, једног јутра да се Матлен спроведе на источну жељезничку станицу. Поред њега иђаху два жандарма, а за њима ја, на неколико корачаји, и то тако да нико не би могао посумњати, да кириција беше притвореник.

Чим смо стигли на перон, од једном се приближи Матлену неки жељезнички чиновник.

— Како! узвикну он, то си ти, стари мој Матене! Има већ дуго времена од како те нисам видео!... Управо баш од онога дана, када си ушао у воз са овим старим господином...

Нагло се приближих томе чиновнику и рекох:

— Опростите, ја сам Горон, шеф полиције сигурности, Хоћете бити тако добри да допуните оно што мало пре рекосте?

Чиновник, најпре збуњен, разумеде врло брзо, да је дужан да покаже праву истину, и док га мој притвореник, тужног изгледа, слушаше, — исприча ми, да је од прилике пре три месеца, говорио једног јутра са Матленом, кад је исти узимао воз за Лањи са неким старим господином.

Ова сведоци, коју нам случај донесе, беше од нарочите важности и постаде још важнија, кад се чиновник, после кратког размишљања, сети тачно дана кога је срео свога пријатеља Матлена. И заиста то беше онај дан, када је нестало старог баштована.

И поред свега овога, кириција одрицаше још увек дрско и упорно.

Ипак, кад уђе у воз за Лањи, намршти мало обрве. Ну за време одмора у овој лепој малој вароши, чувеној међу риболовцима, стиша се. Шта више, чак је био врло доброг апетита и у неку руку весео.

Али кад чу да се траже карте за Ебли, постав сав блед. Тек што уђосмо у воз, а он ми рече:

— Господине Гороне, ви ме водите тамо ради суочења са лешем. Ја нећу да га видим! Јест, ја сам убио старог оца О. Волим радије све да признам но да га видим.

И тако, између двеју станица, Матлен ми укратко исприча, како је у леним бојама изнео пред очи старог баштована једно тобожње место управника неког замка у околини Лањи-а. Сиromaх О. беше наивно пао у замку, која му би спремљена, и извукао из штедионице 500 динара, који су, према тврђењу кирицијином, неопходно били потребни за кауцију.

— Тако, дакле, рекох му ја, ви сте за 500 динара убили човека?

— Шта ћете, одговори Матлен. Хтео сам прво да исплатим своје дугове, а потом да приредим себи једну теревенку aux Halles*! И ту ми исприча, да је једном приликом видео неког од његових пријатеља, како је по примљеном наслеђу пијанчио целу ноћ по механицама у околини dex Halles, и камо му је та пијанка остала дубоко урезана у памети, као нека врста вечито жељеног раја!

— Да би провео овакву једну теревенку у прљавим крчмама, овај несрећник убио је човека!

Мајка Берлан, кад јој даваху 30 динара нађених код убијене госпође Монје-Десењ, говораше:

— Децо моја, ви сте извршили једно лепо дело!...

Велики број убица не налази ништа код убијених лица. Ну, у ствари, они и не знађаху у напред, каква ће корист бити од злочина, док Матлен знађаше добро, да неће зарадити више од 500 динара.

За ову суму он беше хладно комбиновао свој план.

Зар да се човек не запрепасти, кад промисли о тако незнатним узроцима, који гоне људе да убијају своје ближње.

У осталом, Матлен није себи стварао велике илузије о судбини, која га очекиваше. Он је врло добро предвиђао могућност да буде ухваћен, осуђен и погубљен... ну њему требаше једна ноћ теревенке! Да би је себи прибавио, није се устезао да уништи живот оца О., ризикујући свој сопствени.

Несрећник би осуђен на смрт и погубљен. Кад су га доукли до гиљотине, смрт га беше већ дотакла својом руком.

У затвору се био разболео од грудне болести, те то би тако рећи лешина, којој „maitre“ Дајблер отсече главу.

Тако се заврши ова афера.

Извесно је да Матлен никад не би био ухваћен и осуђен, да госпођа О. не беше енергично настала, да се тражи тело њенога мужа и потом смрт овога освети. Оваква се енергија ретко налази.

И ето због тога је ова афера један од најочљивијих примера за доказ великих недостатака, који постоје у уређењу француске полиције.

Да наваљивање госпође О. не беше тако силно, да ме заинтересује, те да саопштим новинама потпун опис одела несталиг баштована, никад се жандарми из Ебли-а не би сетили, да извести паркет париски или префектуру, да обешени, погребен у гробљу њихове општине, беше неки стари баштован, оплакиван од супруге.

Држим, да је жалосно да у овој епоси прогреса, правосуђе и полиција, буду сведени на један тако рудиментарни метод, да се на неколико километара од Париза налази једна лешина под тако драматичним околностима, па да иста бива погребена пре но што се сазнала њена идентичност и без да је париска полиција о томе била извештена.

Налазим, да случај Матленов јасно указује на потребу централизације полицијских и судских података и стварање једног циркулара, који би се слао свима полицијским комесарима, паркетима и жандармеријским бригадама, у коме би се налазио опис нађених лешина и несталих индивидуа, са потребним упутствима, која би довела на траг кривчев.

Ова централизација, коју сам толико пута пожелео, док бејаш шеф полиције сигурности, била би још једна гаранција више за безбедност грађана и одржање њихових имања. Заиста, сваког дана извршују се знатне крађе, како у департаманима, тако и у Паризу. Замци се опустошавају, цркве харају и тек после више месеци узалудних истраживања, власти из провинција обрађају се Паризу.

Истина је, да и тамо има штампе, али је она локална, те се та јавност креће у врло малом кругу, и у већини случајева и не доспева до Париза.

Ну, често разбојници и не припадају дотичном пределу, те се мирни и безбрижни враћају кућама са њиховим пленом, кога се отарасују у корист јатака париских или страних.

Нема дана, а да се при претресу код злочинаца, не нађу предмети огромне вредности, сигурно украђени, којима је, због оскудице у податцима, апсолутно немогуће пронаћи сопственика, ако крађа није извршена у дотичном месту или околини.

Кад би се увео систем централизације у Паризу, као што напоменух, централна административна власт дала би да се оштампа одмах списак украђених ствари и познати детаљи на подозривим лицима, и послала га на све стране.

Могла би се чак предвидети, као што су то Енглези и Американи тако добро схватили, — и награда, коју, ми французи, јавно дајемо само поштеним људима, који донесу какву нађену ствар.

Ова централизација, не само што би допринела да се пронађу кривци, него би врло често послужила и да се докаже невиност једног неправедно осумњиченог човека.

КО ЈЕ УБИЦА?

КРИМИНАЛНА ПРИЧА

А. Белса.

13

IX

На један сахат раније од госпође Шасен упути се барон доктору, да потражи неколико списа, из којих би се могао обавестити о хицнози.

* Централна, највећа пијаца у Паризу.

Барон се ревносно удуби у свеске о хипнотизму, нервном систему и нервним болестима, које су лежале разбацане на једном столу. Притом га је веома занимала дуга листа о лечењима, која су већ била извршена од стране париског медицинског факултета и која су тек хипнотизму била дала научну основу.

Али у расположењу, у каквом се барон налазио, била је првенствено једна диференција између два научника од значаја, која га је нарочито интересовала. Један од њих, доктор Килер, тврди: могућност, да је жена за време хипнотичког сна апсолутно неподобна да собом влада, дакле, да се не може управити никаквој радњи, која би се на њој или с њом предузела, искључена је док други, професор; Лјежоа, тврди супротно томе, да дакле ни једна хипнотисана жена није моћна, да се у стању хипнозе одупре преступничким делима.

Њега је испуњавао осећај особитог умирења, што је госпођа Шасен све томе слично енергично порицала, ма да су је комесар и њен муж хтели убедити, да је ступила са глумцом З... у ближе односе. Не, не, тако што није јој падало на терет. Јест! у то је био убеђен чврсто, па га је ипак болело, што је за њега постојала и сама могућност, да у њу посумња.

Ну убрзо се ослободио сваке сумње, и кад га је доктор Барило потражио и замолио да дође у његову собу за примање, дахну он олакшано.

— Ви сигурно нећете погодити, ко је баш сада одавде отишао? рече доктор Барило.

— Да није она већ! узвикну Барон.

— Не! Она или неће никако доћи или само у тачно утврђен час, дакле кроз двадесет минута; све особе, које су приступачне сугестији, до крајности су савесни... Глумац из Француске Комедије, господин З... био сад овде. Ви ми до душе нисте казали, да је он то био; али је то ипак он, зар не?

— На што да од вас кријем? Та он вам је, као што изгледа, већ све казао.

— Варате се! он није ништа рекао о госпођи Шасен. Име сам погодио, што није било тешко, пошто ме је З... питао, како би се имао држати у једној парници због браколомства, ако би се таква, као што има изгледа, повела против њега.

— И за то тражи он од вас савета?

— Ја сам његов лекар, а и пријатељи смо; ја проучавам хипнотизам, и он је често са мном хипнотисао.

— А! он је дакле веровао као и ми, да се...

— Госпођа Шасен, кад га је посетила, повиновала каквој сугестији. Сасвим тако!

— Зашто он то није изјавио на протоколу?

— Јер му је та мисао дошла у главу тек после дужег премишљања... Та човек се увек збуни, кад овако наједанпут упадне у стан муж са полицијским комесарем... Али се после тога занимао својим ретким гостом и чудновате очи, нервозни покрети, испрекидане речи изазвали су у њему сумњу, да га није посетила, можда, хипнотисана госпођа. Затим се сетио разних особа, које сам ја у његовом присуству хипнотисао, па је онда као духовит али скроман човек убрзо дошао до закључка, да цела ова посета не само што није била никакав срећан случај, него шта више превара најниже врсте... Ви видите, драги бароне, да се нисмо преварили; пријатељ З... би нам ствар већ разјаснио, кад би нам то још било потребно.

— Какав сте му савет дали? питао је барон.

Никакав. Молио сам га да ми остави времена за размишљање, пошто сам хтео прво с вама да се разговарам.

— Реците своје пријатељу, да се нема чега плашити. Господин Шасен ће поуздано повући своју тужбу, ако већ није учинио. Њему је стало само до кривичног протокола.

— За такав случај се З** изразио вољним, да се предстане суду као сведок.

— Благодарите му за то у име госпође Шасенове.

Изгледало је, као да је имао нешто важније да каже, што се снебивао изрећи. Најзад се одлучи:

— У корист особе, рече он бојазљиво, према којој, као што знате, стојим као отац или брат, морам нешто да вас питам. Кад је З** изрекао, да је она, кад му је дошла, подлегла сугестији, то је за нас од интереса да знамо, докле се та сугестија управо простирала. Да ли је, дакле, Шасен својој жени само заповедио да оде њему у улици Риволи, или ју је хтео на фактичну кривицу навести, — односно навео?

— З** није имао времена да реши и то питање, јер се већ на неколико минута после госпође Шасен појавио код њега полицијски комесар.

— Је ли то тако одиста?

— Сасвим поуздано. Зашто би ме пријатељ, који ме моли за савет, варао или ма само и један део истине скривао пред мном? Ни једно ни друго не би за њега било корисно! Он ми није рекао име госпође, која га је посетила, а није га ни знао, као што ни данас не зна, да је ја познајем.

— А реза? упита барон, још непрестано по мало сумњајући.

— Резу није он навукао после доласка госпође Шасен, него тек кад је зазвонио комесар. Та размислите само! Код њега се у позно вечерње доба налази госпођа, која се понаша и изгледа као дама из бољег друштва.

У то зазвони. Он се ушлапи, да не компромитује госпођу, пошто слуга, ништа не слутећи, може лако пустити унутра каквог странца или пријатеља — стога он навлачи резу, као што би, по свој прилици, и ми учинили.

Лице се бароново разведри.

У том тренутку отшкрину слуга врата, да би јавио своје господину, да једна госпођа жели с њиме говорити.

Доктор и барон погледаше у исти на сахат, који је показивао тачно седам часова, време, које је барон одредио госпођи Шасеновој.

— Нека уђе, рече доктор.

Госпођа Шасен уђе брзо, и не пазећи на барона, можда чак и не видећи, приступи непосредно лекару, и упита кратко:

— Јесте ли ви доктор Барило?

— Јесам, госпођо.

— Мени је рука узета... не могу њоме да крећем.

— Зашто долазите овамо, госпођо? У колико ја знам, ви не спадате још међу моје пацијенте?

— Не знам.

— Ко вас је упутио на мене?

— Нико.

— Јесам ли вам иначе био познат?

Она не одговори ништа.

— Покажите ми, молим вас, руку... Ви, дакле не можете да је кренете?

— Не.

Он опипа мишицу, учини, као да је хтео повући за руку па је онда опет пусти да клоне.

— Зглавкови су сви у одличном стању; ваша је рука здрава.

— Али ја вам кажем, рече она готово срдито, да је моја рука узета.

Барон Роберт ступи напред, госпођа Шасен се не показавши мало зачуђена, — и, погледавши јој у очи, рече:

— Доктор има право, ви сте имали болова, али сте сада од тога ослобођени. Рука вам није узета; ја нећу да то буде. Ви то чујете: ја нећу да вам рука буде узета.

Она приклони главу, обори очи, и кад јој доктор ускоро затим даде парче хартије с речима: „Ево, госпођо, молим вас, један рецепт за трљање! она рече:

— Не треба ми више; мени није више ништа.

Доктор одведе барона на страну и запита га, да ли сада сматра постхипнотичку сугестију као доказану.

— Свакојачко, одговори овај; само не могу да се спријатељим са вашим изразом *пост-хипнотично*; јер хипноза постоји још.

— Сасвим моје мишљење! хипнотисана особа остаје тако рећи у латентном (скривеном) сну; зато сматрам ја, као што сам рекао, за корисно, да уклоним сугестију, чим се буде могла сматрати као свршена. Ову опрезну меру, којој оператори обично не поклањају пажњу, подражава Луј Шасен мени, и с тога ми то још није јасно. О томе нисам ништа предао јавности; предавао о хипнотизму такође нисам ништа; нити пак имам клинику... Да ли сам, можда, на само пред њим оперисао? Да ли га, најзад, нешто не познајем? То бих радо хтео да сазнам!

(Наставиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Један општински писар управно је на нас једно овакво питање:

Љубица жена Н. Н. из села Н. родила је у ванбрачном животу са мужем Н. сина Живана и две кћери: Живану и Даницу, па се после тога са истим мужем и венчала, али у брачном животу нису имали порода.

Љубица је умрла, а по себи оставила је своје имање — мираз, на коме сада живе Живан, Даница и Живана, и они сви полажу подједнако право за наследство имања пок. Љубице.

Овај нас писар пита сада: ко ће од деце Љубичине по закону бити наследник њеног имања, да ли сам син Живан или и он и обе њене кћери?

На ово питање одговарамо му:

По § 396. грађ. законика наследство по закону припада најближим сродницима по крви, а по § 396. истог законика, имање родитеља наслеђују *прво* мушка деца и њихови мушки потомци; они искључују: сестре, оца и матер све претке њихове и њихово потомство или побочне сроднике. Женској деци, по § 397. поменутог законика, у овом случају, припада, из заоставшег имања умрлог им родитеља, уживање, издржавање, снабдевање и пристojно удомљење по постојећем обичају. (Види § 529. грађанског законика). Наследство на женску децу по § 400. истог законика, прелази тек онда ако мушке деце нема.

И син и кћери покојне Љубице, и ако су рођени ванбрачно, равнају се брачној деци. пошто се је Љубица после њиховог порођаја венчала са истим мужем са којим их је и родила — § 134. грађ. законика; а по § 409. истога законика: деца изван брака рођена добијају право на наследство као и други закони наследници, само онда, кад би познијим законом браком она озакоњена била, а овде баш тај случај и јесте.

Према наведеноме дакле, у конкретном случају, прави је и једини наследник целокупног Љубичиног имања, њен син Живан, а кћери јој: Живана и Даница, имају само право: уживања, издржавања, снабдевања и пристojног удомљења из заоставштине Љубичине. Право уживања, издржавања, и снабдевања, разуме се да имају само дотле, док се не удоме а после тога не.

Само у томе случају, да је пок. Љубица, још за живота свога, завештањем учинила расположење са својом имавином, могла је она, по § 478. грађанског законика, или изравнати у наследство женску децу са мушком или им особити део оставити; али кад је она умрла без завештања, онда, по § 394. поменутог закона, жена заоставша имовина као наследство, прелази на другога, кога по реду закон опредељује. А како закон то у оваким случајевима опредељује, казали смо већ.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Радомир Обрадовић, бив. момак код г. Михаила Јовановића, в. интенданта у Ваљеву украо је 10. тек. мес. пре подне г. Јовановићу 8000 динара, па побегао. Он има 16—18 год., средњег је стаса, нежног лица, женског изгледа, смеђ је. Од одела имао је на себи чакшире и зубун од црног шајка, а на ногама опанке. Начелство округа ваљевског депешом бр. 17056, моли све полиц. власти за најживље тражење крадљивца са покрађом. У случају проналаска крадљивца се може спровести управи града Београда с позивом на акт Бр. 30659.

Ђорђе Спасић, коцкар, родом из Пирота, решењем пирот. прв. суда Бр. 8506, стављен је под суд и у притвор због крађе. Он је у бегству, па с тога поменути суд моли све полиц. власти, да га у својим домаћима живо потраже и пронађеног њему стражарно спроведу. Ђорђе је средњег стаса, црномањаст, очију граорастих, бркова дугих, лица широког. Акт управе града Београда Бр. 30737.

Даница Стојановић, кројачица из Крагујевца 13. тек. мес. извршена је крађа адиђара и том приликом однето јој: мали женски златан сат са златним дугачким ланцем који се носи око врата, дијаманске минђуше са по једним каменом и 3 дијаманска прстена, од којих су 2 са по 1 каменом а трећи има 1 велики камен у средини а окол 12 малих. Вредност целокупне покрађе износи 480 дин. Сумња се, да је ову крађу извршила **Марија**, жена Аркадија **Живојиновића**, бив. там. баштована, које је, по извршеној покрађи, нестало из Крагујевца. Начелство крагујевачко депешом Бр. 16948, моли све полициске власти за живо трагање за осумњиченом и покрађом. Акт управе гр. Београда Бр. 30801.

Живојин Михајловић, слуга из Шапца, ноћу између 31. прошлог и 1. тек. мес. украо је, на опасан начин, Стојану Јовановићу, обућару там. два сребрна прстена, пар ципела, сребрн сахат под знаком „В. Н. 34.“ са сребрним ланцем и једне плаве, штофане панталоне. Живојин је средњег стаса, сувоњав, црномањаст. Начелство подринско депешом Бр. 14199, моли за тражење крадљивца и покрађе. Акт управе града Београда 21967.

Тихомир Жунић, бив. старешина поштанско-телеграфске станице у Пожези, проневерно је 46.812 динара у сребру и 340 динара у злату државног новца па, ноћу између 7. и 8. тек. мес., побегао.

Он има 30 год., стаса високог, добро развијен, лика смеђег, брија се, има смеђе бркове, средње величине, развијене велице и кукаст нос. По сазнању собом је однео и једну пушку магацинку а снабдевен је и исправним заграничним пасошем, који је издат од стране начелства округа ужичког, на дан 15. септембра тек. год.

На молбу мешовите комисије, која је одређена за извиђај ових Жунићевих злоупотреба,

позивају се све полициске власти, да га у својим домаћима најживље потраже, па у случају проналаска њој комисији стражарно спроведу с позивом на акт Бр. 2. Акт управе гр. Београда 31200.

ТРАЖИ СЕ

Димитрија Браловића, бив. чувара осуђеника тражи управа града Београда актом Бр. 30091. пронађеног треба стражарно спровести поменутој управи.

ИЗ ПОЛИЦИСКОГ АЛБУМА

Драгутин — Драгиша Вељковић, звани „Гишица“ двадесето годишњи осуђеник београд. казненог завода, који је још у месецу јулу тек. год. побегао са осуде а у друштву са Гаигоријем Јовановићем, осуђеником из Властотинаца (види Полиц. Гласник бр. 30) ухваћен је 31. прошлог месеца на перону железничке станице у Нишу, а под лажним именом: „**Милорад Милутиновић**“ звани „**Мика Кицош**“. Приликом претреса, код њега је нађено два пара одела: 1 нов и 1 полован, лаковане ципеле, 1 зл. прстен и до 200 динара готовог новца, а толико исто беше потрошио за непува 24 сата у Крагујевцу. Новац у 150 дин., у новчаницама, био је сакривен у кишобрану.

По захтеву начелства округа нишког „**Гишица**“ је спроведен у Ниш камо је осумњичен због једне опасне крађе, али, како је доста вероватно, да је он, за сво време од кад је у бегству извршио више казнимих дела, — то му износимо слику у данашњем броју и позивамо,

како власти тако и појединце који о њему буду ма шта знали, да то одма доставе било нами, или непосредно начелству нишком.

Садржај: I. *Службени део*: 1) Укази. — II. *Стручни и научни део*: 1) Неколико напомена, о организацији општин. власти с обзиром на начело самоуправе; 2) Кретање казнимих дела у престоници, од Д. Ђ. Алимпића; 3) Жена под истрагом. — III. *Поучно забавни део*: 1) Непознате лешине, из Горонских мемоара; 2) Ко је убица, криминална прича од А. Белоа у преводу Ј. Угричића. — IV. *Поуке и обавештења*. — V. *Службене објаве*: 1) Потере; 2) Тражи се; 3) Из полициског албума.